

Základní škola Věrovany, okres Olomouc,
příspěvková organizace,
Věrovany 102, 783 75 Věrovany
tel: 585 964 360, IČ: 70985553
e-mail: zs.verovany@seznam.cz
www.zsverovany.cz

PROGRAM PRIMÁRNÍ PREVENCE

Školní rok 2020/2021

Cíle a principy

I. Rozvoj kompetencí žáků:

- Sociální dovednosti (navazování zdravých vztahů s ostatními, umění týmové práce, konstruktivní řešení konfliktu, otevřená komunikace)
- Pozitivní vnímání sebe sama jako součásti kolektivu
- Rozvoj osobnostních kvalit, které podporují zdravý rozvoj osobnosti – (sebevědomí, konstruktivní sebekritika, altruismus, empatie, asertivita, vůle)

II. Demokratické řízení, efektivní pravidla vzájemného soužití

- Učení se respektování lidských práv, individuálních potřeb a odlišností jednotlivců
- Zapojení žáků do spoluvytváření pravidel vzájemného soužití ve škole
- Vedení žáka k přijetí osobní zodpovědnosti k daným pravidlům a povinnostem

III. Vytváření atmosféry vzájemnosti, důvěry, respektu a bezpečí ve škole

IV. Přístup k informacím a práce s informacemi

- Umění používat různé informační zdroje, kriticky zhodnotit, porovnat informace. Vytváření vlastního názoru, životního postoje.
- Poznání základních lidských potřeb (fyzických, psychických, emočních)

V. Spolupráce

- Celé školy, všech žáků, učitelů – důvěra ve vztahu žák – žák a učitel – žák
- Otevřená komunikace mezi školou a rodiči – otevřenost a důvěra ve vztahu učitel (škola) – rodič
- Spolupráce učitelů v rámci pedagogického týmu
- Propojení školy s dalšími institucemi (odb. pracoviště, organizace působící v oblasti prevence)

Minimální preventivní program se zaměřuje na prevenci všech negativních sociálních jevů, které se ve škole mohou vyskytovat:

- Drogové závislosti, alkoholismus a kouření
- Kriminalita a delikvence
- Virtuální drogy (počítače, televize, video)
- Patologické hráčství (gambling)

- Záškoláctví
- Šikanování, vandalismus a jiné formy násilného chování

Xenofobie, rasismus, intolerance, antisemitismus

Nárůst různých sociálně nežádoucích jevů včetně zneužívání návykových látek v populaci mládeže a dětí školního věku se stává v současné době celospolečenským problémem. Děti, které navštěvují ZŠ, patří k ohrožené skupině. Proto je důležité zahájit primární prevenci právě v době základní školní docházky, poskytnout žákům co nejvíce informací o drogové problematice (přiměřeně věku žáků), naslouchat jejich problémům, otevřen s nimi hovořit a zvýšit jejich odolnost vůči těmto jevům a nabídnout jim alternativní způsob trávení volného času. Škola na sebe musí vzít povinnost poskytovat nabídku takových činností a podmínek, které vedou k získání potřebných sociálních dovedností. Musí ve zvýšené míře převzít výchovnou roli, protože dnešní rodina v tomto směru mnohdy plní jen některé ze svých někdejších základních funkcí. Musí jít o proces vytváření a upevňování morálních hodnot, zvyšování sociálních kompetencí dětí a mládeže, o rozvoj dovedností, které vedou k odmítání všech forem sebeustrukce, projevu agresivity a porušování zákona.

1. Školním koordinátorem prevence sociálně patologických jevů je ve školním roce 2020/2021 jmenována Milena Maňásková.

Úkoly:

- Účastnit se školení a akcí s tematikou prevence SPJ
- Spolupracovat s institucemi a organizacemi v oblasti primární prevence
- Přenášet na kolegy poznatky a úkoly získané na školeních a seminářích
- Vyhodnocovat 1x ročně plnění MPP školy a koordinovat činnost při plnění MPP

2. Oblast analytická – včasné rozpoznání problémůš chování a vztahu k návykovým látkám, zjištění daného stavu v oblasti názorů a postojů, zaměřovat se na změny chování a v postojích žáků mezi sebou, na změny v postojích a vztahu k návykovým látkám, k jiným rasám, národům, možnosti kontaktů s návykovými látkami.

Učitel věnuje pozornost žákům, registruje signály o možném problému žáka a hledá příčiny a vhodné formy nápravy. Pokud je třeba, spolupracuje s rodiči a zapojuje je do diagnostického a terapeutického procesu. Případně je využíváno dalších odborných institucí (PPP aj.).

Úkoly:

- Sledovat, rozpoznat a odhalit negativní patologické jevy
- Při společných činnostech upozorňovat na vzájemnou toleranci a spolupráci
- Při práci na PC sledovat chování žáků a vhodnou motivací předcházet riziku gamblerství
- Formou her a simulovaných situací, cvičit obranné mechanismy jednotlivce i skupin

3. Oblast prevence – musí probíhat v jednotlivých vyučovacích hodinách zejména výchovného zaměření s cílem učit žáky poznávat své okolí, sebe sama a vážit si sebe sama, svého zdraví, každého člověka a národu s využitím všech dostupných podmínek daných volnočasových aktivit mimo vyučování, vycházek, sportovních, kulturních akcí (kino divadlo, sport), poznávacích soutěží, školních výletů a podobně. S ohledem na fakt, že počátkem zneužívání drog jsou prokazatelně – kouření a alkohol.

Nejúčinnější prevencí sociálně nežádoucích jevů jsou společně vytvořená a dodržovaná pravidla ve třídě, výchovné skupině a ve škole. Jedná se o pravidla týkající se soužití v konkrétním společenství žáků, pedagogů a ostatních zaměstnanců školy, a o pravidla provozu a chodu školy (Vnitřní řády). Pravidla soužití jsou „nepřísádaná“. Jedná se o pravidla vzájemného respektu, úcty, důvěry, empatie a dalších životních kvalit a dovedností. Pravidla se týkají všech.

V jednotlivých předmětech vytvářet optimální podmínky pro vzdělávací proces, vytváření dovedností v sociální komunikaci, zvládnání sociálních vztahů a stresových situací mezi žáky, učiteli a vychovateli.

Velmi důležitá je koncepčnost a soustavnost vlivu na žáka s výraznou převahou pozitivních motivů, vzorů a aktivit, posilujících zdravé způsoby chování a osobní odpovědnost žáků za zdraví nad přílišným varováním a odstrašování. Dodržovat ustanovení Úmluvy o právech dítěte ve smyslu „práva dítěte na fyzický, duševní, morální, duchovní a sociálně zdravý rozvoj“, zajišťovat podmínky optimálního rozvoje žáků. Celá škola musí vynaložit všechny síly na ochranu dětí před zanedbáváním výchovy. Kouření a pití alkoholu důsledně odmítat a vysvětlovat jejich škodlivé účinky.

Optimalizovat vztahy mezi žáky a všemi pedagogickými pracovníky školy (učitelé, vychovatelé). Věnovat zvýšenou pozornost žákům handicapovaným, žákům se zdravotními a sociálními riziky. Koordinovat činnost pedagogů, učitelů, vychovatelů. Zajišťovat dostatečné množství volnočasových aktivit. Aplikovat vhodné a dostupné formy propagace zdraví a zdravého životního stylu ve vzdělávání a režimu žáků. Vytvářet podmínky pro praktické uplatňování poznatků, dovedností a postojů z oblasti zdravého životního stylu, které žáci získali ve výuce, v každodenním školním i domácím režimu.

Úkoly:

- Zařadit preventivní činnost do hodin PRV, VL, PŘV a ČJ formou rozhovorů, besed a dramatizací témat šikany, agresivity, kouření, osobní hygieny a její význam pro zdravý životní styl
- Při vhodných tématech v ostatních předmětech seznamovat žáky s problematikou témat PARTY A ČLOVĚK HLEDÁ SÁM SEBE
- Připravovat a účastnit se sportovních a kulturních akcí jako další součásti prevence

4. Oblast poznávání – zařazovat do jednotlivých vyučovacích hodin základní informace o návykových látkách, zajistit přednášky nebo besedy s odborníky na téma protidrogové prevence. Učit žáky nenechat bez povšimnutí jakýkoliv náznak nebo projev rasismu a intolerance. Opakovaně zařazovat do vyučování informace o společenské škodlivosti šikany a jejich trestně právních důsledcích.

Úkoly:

- Seznamovat žáky s různými etnickými skupinami v souvislosti s problematikou přistěhovalců nebo romskou menšinou, předcházet možným projevům rasismu
- Dramatizovat situace při nabízení a odmítání cigaret a alkoholu

1. stupeň ZŠ – naše škola od 1. Do 4. ročníku

1. ročník:

- O přestávkách – šikana, násilí
- Pečujeme o zdraví
- U lékaře
- Výživa, co škodí /prospívá našemu tělu
- Volný čas, sport, využívání volného času

2. ročník:

- Lidský život, rodina
- Zásady společenského chování. Smysly, zdraví, sport, využívání volného času, umění a kultura

3. třída:

- Člověk – volná témata (škodlivé látky)
- Práce a volný čas – význam sportu, rozvíjení zájmů, ochrana zdraví, zájmová činnost
- Člověk a zdraví – požívání léků, práce s rozpouštědly

4. ročník:

- Rozmanitost přírody, využití léčivých rostlin, rostliny škodící lidskému zdraví
- Rozvíjení a upevňování znalostí z nižších ročníků

5. Spolupráce s rodiči – na všech úrovních – seznámení s metodickým materiálem, který obsahuje základní doporučení rodičům. Učit také rodiče reagovat na projevy násilí, rasismu a intolerance u dětí svých i u dětí na veřejnosti. Prostřednictvím třídních učitelů seznámit rodiče s dostupnou literaturou. Zajistit návaznost dalších institucí, které budou rodičům pomáhat a řešit (psycholog, PPP, dětský lékař, krizová centra).

6. Spolupráce s protidrogovým centrem při PPP Olomouc – zajistit alespoň jedno setkání ve školním roce s pracovníkem protidrogového centra – připravit minimálně jednu besedu pro žáky, případně i besedu pro rodiče. Opakovaně upozorňovat žáky na důležitá telefonní čísla a linky pomoci.

7. Spolupráce s POLICIÍ ČR – zajistit přednášku pro žáky celé školy spojenou s besedou na téma zneužívání návykových látek a jejich dopad na sociální projevy člověka.

8. Prevence a řešení problematiky šikany – v oblasti prevence a řešení problematiky šikany postupovat podle pokynu ředitelky školy, který je přílohou MPP školy. Zajistit besedu se zástupcem Policie ČR – kontakt p. Piňos.

V případě, kdy selže prevence a ve škole se vyskytnou žáci podezřelí ze zneužívání návykových látek, dealerství apod., bude pristoupeno k následujícím opatřením:

- a) Individuální pohovor se žákem, podle zjištěných informací pak spolupráce s rodinou, popřípadě doporučení kontaktu s odborníky – K-centrum, PPP
- b) V případě nezájmu rodičů uvědomění sociálního odboru. Oddělení péče o dítě
- c) V případě jakékoli stupně účasti v dealerství oznámení věci Policii ČR.

9. Propagace – zřízení centrální nástěnky, kde je propagován zdravý životní styl člověka, jsou zde uvedeny i adresy odborných zařízení, kde se dostane dítěti odborné péče a pomoci. Nástěnka je dle potřeby aktualizována, obměňována.

10. Hygienicko bezpečnostní opatření – nákaza COVID-19 – sledovat denně informace v médiích, nařízení vlády a ministerstva školství a neprodleně je uvést do každodenní praxe ve škole. Dětem vysvětlovat situaci, uklidňovat a nabádat k důslednému dodržování všech opatření v zájmu zdraví a bezpečí všech. Taktéž informovat zákonné zástupce o případných změnách, být s nimi v úzkém kontaktu přes třídní stránky, případně mailové adresy. Dbát o to, aby se s důvěrou obraceli na školu při řešení všech nestandardních situací tak, abychom vyřešili optimálně co nejvíce problémových situací s ohledem na děti, jejich klid a pracovní pohodu. Zvýšenou pozornost věnovat projevům případné virózy, jako jsou rýmy, kašel, celkový vzhled dítěte – schvácenost, zvýšená teplota...a okamžitě informovat zákonné zástupce a vyzvat je k odbornému vyšetření. V této problematice jsme ve velmi úzkém kontaktu s pediatrickou lékařkou paní Z. Sobotkovou v Dubu nad Moravou, do jejíhož obvodu naše děti spadají.

Spolupráce s odborníky a dalšími organizacemi – kontakt

Pedagogicko psychologická poradna – Mgr. František Štefek, Mgr. Lubomír Schneider - ředitel

Oblast zdravotnictví

Obvodní dětská lékařka MUDr. Zdena Sobotková, případně jiní uvedení v dotazníku dětí

V případě vážnějších poruch, prostřednictvím rodičů ošetřující lékař – specialista.

Policie ČR, Městská policie

Mluvčí Policie ČR Marta Vlachová, pan Piňos

Záchranná služba FN Olomouc – v případě vážnějších poranění

Ve Věrovanech 1. 9. 2020

Vypracoval: Milena Maňásková
školní koordinátor

Schválila: Mgr. Jana Pospíšilová
ředitelka školy